Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Joxe Antonio Martikorena Sagardia

Lasarte-Oria, Gipuzkoa (1934)

Aurkibidea

Biografia

Zubietako Petritza Txiki baserrikoa. Usurbilera joan zen eskolara, baina gutxi, bi anaiek baserriko lanetan lagundu behar izaten zutelako. Aita Igeldokoa zuten eta ama usurbildarra. 15 urterekin Abrasivas del Norten hasi zen lanean, eta 16rekin kobratzaile bezala Zubieta-Lasarte-Donostia autobus linean; soldaduskatik bueltan autobus-gidari ere ibili zen. 29-30 urterekin Michelinen hasi zen lanean eta handik erretiratu zen. Donamariako (Nafarroa) emakume batekin ezkondu zen eta bi seme izan zituzten. Lasarten bizi da azken 60 urteetan. Joxe anaiarekin batera elkarrizketatu genuen.

Zintak

LAS-070

- **Proiektua**: Lasarte-Oriako Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2022-03-07
- **Iraupena**: 84 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Sapsootham, Itziar

Pasarteak

1. Goizetan eskolara eta arratsaldetan baserriko lanetan

- **Erref**: LAS-070/002
- **Iraupena**: 0:02:36. **Hasi**: 00:01:59. **Bukatu**: 00:04:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Zubietako Petritza txiki baserrian jaioak. Gurasoen jatorria. Umetako baserriko bizimodua: eskolara joaten ziren eta arratsaldean baserriko lanak egitera.

2. Eskolako kontuak

- **Erref**: LAS-070/003
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:04:35. **Bukatu**: 00:05:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Behiak zituzten baina esnea ez zuten saltzen. Artoa zuten eta taloa gosaltzen zuten. Eskola Zubietan bertan, elizaren ondoan. Maistra euskalduna eta maisua falangista. Cara al Sol kantatzen.

3. Jaunartzea egin eta lanera

- **Erref**: LAS-070/004
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:05:59. **Bukatu**: 00:08:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Lanbideak » Antzinako lanbideak

Laburpena:
Hamaika urterekin dotrina ikastera Usurbilera. Jaunartze egunean nola joan ziren jantzita. Hamabost urterekin Abrasivas del Norten lanean hasi zen Joxe Antonio eta ondoren autobus-kobratzaile bezala aritu zen soldaduskara joan arte.

4. Autobus gidaria karnetik gabe

- **Erref**: LAS-070/008
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:12:06. **Bukatu**: 00:15:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:
Soldata oso baxua zuten baina eskupekoak jasotzen zituzten otarrak igotzen eta jaisten laguntzean. Txoferrari ere eskupekoa. Joxe Antonio, kobratzaile izatetik gidari izatera pasatu zen hamazazpi urterekin. Bi asteaz kobratzaile eta beste astebetez mekaniko bezala.

5. Autobusak oso zaharrak ziren

- **Erref**: LAS-070/009
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:15:11. **Bukatu**: 00:16:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:
Autobusek ez zituzten keinukariak eta barruan ez zegoen izpilurik ere ez.

6. Ejerzitoko kamioarekin atera zuen gidabaimena

- **Erref**: LAS-070/010
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:16:25. **Bukatu**: 00:18:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:
Joxe Antoniok soldaduska Donostian egin zuen eta gidari bezala aritu zen. Kamioilari gidabaimena ateratzeko, komandanteak utzi zion kamioi bat.

7. Michelin-eko soldatak diru-zakoetan garraiatzen

- **Erref**: LAS-070/011
- **Iraupena**: 0:04:29. **Hasi**: 00:18:20. **Bukatu**: 00:22:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:
Asteburuak libre izateko, Michelin-en lanean hasi zen. 4000 langile zituen eta soldata guztiak ordaintzeko diru-zakuak garraiatzen zituen. Gabonetako otarra jasotzen du erretiratua egon arren.

8. Michelin-eko greba luzea

- **Erref**: LAS-070/012
- **Iraupena**: 0:02:39. **Hasi**: 00:22:49. **Bukatu**: 00:25:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:
Hiru hilabeteko Michelin-eko grebaz hitz egiten dute. Janaria nondik lortzen zuen jendeak. Grebaren arrazoiak. Comisiones Obreras.

9. Mekaniko eta trailer-gidaria Michelin-en

- **Erref**: LAS-070/014
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:27:48. **Bukatu**: 00:29:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:
Emakumeak aritzen ziren erroberen harietan lanean. Joxe Antonio mekaniko lanetan aritu zen Michelin-en eta gerora trailerrarekin ibili zen.

10. Lasarte nolakoa zen

- **Erref**: LAS-070/015
- **Iraupena**: 0:02:08. **Hasi**: 00:29:12. **Bukatu**: 00:31:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa

Laburpena:
Umeak zirenean, Lasarte nolakoa zen kontatzen dute: baserriak, fabrikak, komentua, zalditegia... Denda bat zegoen eta enkarguak egitera joaten ziren Zubietatik Lasartera.

11. Herriko festetan, menu berezia baserrian

- **Erref**: LAS-070/017
- **Iraupena**: 0:02:12. **Hasi**: 00:32:20. **Bukatu**: 00:34:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura

Laburpena:
Herriko festetan jaten zutena: babarrunak edo txitxirioak, oilaskoa eta arroz-esnea. Behin amari kanela ahaztu zitzaion erostea eta Joxe Antonio aitaren bizikletarekin joan zen bila, erori eta bizikleta puskatu zen.

12. Autobusetan lanean ikasi zuten gaztelaniaz

- **Erref**: LAS-070/019
- **Iraupena**: 0:00:38. **Hasi**: 00:37:34. **Bukatu**: 00:38:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Autobusean lanean ikasi zuten gazteleraz hobeto moldatzen. Herriko apaiza gogorra zen.

13. Apaizaren jipoiak

- **Erref**: LAS-070/020

- **Iraupena**: 0:03:11. **Hasi**: 00:38:12. **Bukatu**: 00:41:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Herriko apaiza oso gogorra zen eta jipoitu egiten zituen umeak. Istorio bat kontatzen du.

14. Familiako etxea Lasarten

- **Erref**: LAS-070/021
- **Iraupena**: 0:02:13. **Hasi**: 00:41:23. **Bukatu**: 00:43:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Zubietatik Lasartera bizitzera. Familiako etxea.

15. Musean ere gaztelaniaz egin beharra

- **Erref**: LAS-070/022
- **Iraupena**: 0:03:25. **Hasi**: 00:43:36. **Bukatu**: 00:47:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Lasartera bizitzera joan zirenean, euskara entzuten zen baina Zubietan askoz ere gehiago. Euskara debekatua. Euskaraz hitz egiteagatik guardia zibilak errieta

16. Garai batean, kanpotik zetozenek ez zuten euskaraz ikasten

- **Erref**: LAS-070/023
- **Iraupena**: 0:03:26. **Hasi**: 00:47:01. **Bukatu**: 00:50:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ekonomia eta industria » Boom industriala

Laburpena:
Lasartera kanpotik etorritako jende asko egon zen euskaraz ikasi ez zuena eta hasarretu egiten ziren bertakoek euskaraz hitz egiten bazuten. Joxe Antoniok Michelinen irratia euskaraz jarrita izateagatik bi lankideren artean izandako liskarra kontatzen du. Astelehenero kanpotik etorritako langile asko heltzen zen Lasartera, kartoizko maletarekin.

17. Euskara batua ulertzeko zailtasunak

- **Erref**: LAS-070/025
- **Iraupena**: 0:02:55. **Hasi**: 00:50:52. **Bukatu**: 00:53:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Ikastola sortu zenean, herrian euskara gehiago entzuten zen aurreko urteekin alderatuta. Gaur egun, euskara batuaz jende askok hitz egiten du eta askotan ez dute ulertzen.

18. Zaletasun handiena, trikitia jotzea

- **Erref**: LAS-070/026
- **Iraupena**: 0:04:41. **Hasi**: 00:53:47. **Bukatu**: 00:58:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Joxe Antonioren zaletasun handiena trikitia jotzea da. Nola ikasi zuen. Festetan, ezkontzetan eta bestelakoetan jo izan du. Erretiratu zenean trebatzen hasi zen berriz.

19. Iru-Biden dantzan

- **Erref**: LAS-070/027
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:58:28. **Bukatu**: 00:59:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Gaztetan dantzara Iru-Bidera joaten ziren. Igeldon bazegoen beste dantzaleku bat baina gorbata jantzita sartu behar zen. Iru-Biden ia denak euskaldunak. Bikote asko sortu ziren.

20. Umetan telefonorik ez

- **Erref**: LAS-070/033
- **Iraupena**: 0:02:35. **Hasi**: 01:10:22. **Bukatu**: 01:12:57

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Teknologia berriak eta sare sozialak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Gaur egun telefono mugikorra gehiegi erabiltzen da. Umetan lagunen bila joaten ziren haien etxe edo baserrietara. Irratia entzuten zuten. Sukaldeko ekonomikan lehortzen ziren. Gainerako etxea beti hotz.

21. Baserriko komuna eta dutxa

- **Erref**: LAS-070/035
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 01:14:13. **Bukatu**: 01:15:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Baserriko komuna eta dutxa nolakoak ziren; dena ikuilura.

22. Baserrian ur-korronterik ez

- **Erref**: LAS-070/037
- **Iraupena**: 0:02:24. **Hasi**: 01:16:30. **Bukatu**: 01:18:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Baserrian ez zuten ur-korronterik eta errekan garbitzen zituzten arropak. Edateko ura errekatik hartzen zuten ere. Ura gutxi edaten zuten, sagardoa gehiago. Gaur egungo eta garaiko sagardotegiei buruz hitz egiten dute.

23. Txitoa nola jaiotzen den

- **Erref**: LAS-070/040
- **Iraupena**: 0:00:57. **Hasi**: 01:21:49. **Bukatu**: 01:22:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Txita nola jaiotzen den kontatzen du Joxe Antoniok.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-10-27

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com